

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Solvuntur Armenorum objectiones contra claram Visionem Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SECUNDA.

Solvuntur Armenorum objectiones contra claram visionem Dei.

I. **Q**UOD SENTIENS Deum in Scripturâ frequenter dici invisibilem: sic 1. ad Timoth. 6. v. 16. Qui lucem habitat inaccessibleem: quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Item Joan. 1. v. 18. Deum nemo vidit unquam. Resp. de mente sacræ Scripturæ satis constare ex testimoniis scè. præcedente, n. 5. allatis. Dico itaque, his locis solummodò denotari, Deum in hac vitâ à nemine, de lege saltem ordinariâ, clarè conspici posse: vel nequire cerni oculis corporeis, aut solis naturæ viribus; has enim omnes interpretationes hæc & similia Scripturæ loca commodè patiuntur.

II. **O**BJICI potest secundò: dici Angelos desiderare conspiciere Deum: sic 1. Petri, 1. v. 12. In quem desiderant Angeli prospicere: Non autem desideramus nisi id quòd abest. Sed contrâ primò; hoc enim ad summum probat, eos Deum de factò non videre, non tamen videre non posse. Contrâ secundò: probat aperte visionem Dei esse possibilem; cum enim Angeli eam desiderant, hoc suo desiderio aliquando potentur, alioqui essent miserimi, quippe qui illud desiderant, quod nec habebunt unquam, nec habere possunt, cum, ut supponitur, sit impossibile.

III. **R**ESPONDETUR itaque cum S. Gregorio lib. 18. Moral. cap. 39. non esse id propriè desiderium, seu de re absente, sed per hunc modum loquendi denotari, quo affectu Angeli Deum videant, ita scilicet, ut eum semper videre velint, nec unquam visione illius itâ fatientur, ut inde eis proveniat fastidium. Tandem dici potest, visionem Dei pro frequente instante abesse physicè (licet moraliter sit præsens, cum sit incorruptibilis, & ipsi hoc norint) sicque pro illo instante quo abest, & sic deinceps, visionem illam sine solitudine desiderare possunt.

IV. **O**BJICITUR tertio: sequi, visionem hanc fore infinitam: tantum enim hæc visio superabit alias visiones, quantum ejus objectum superat alia objecta: sed Deus objecta alia superat infinite, ergo & ejus visio alias visiones superabit etiam infinite. Sed contrâ: ergo cognitio abstractiva Dei erit infinita, cum ejus objectum infinite superet alia objecta abstractivè cognita. Si igitur secundum proportionem objecti crescat perfectio cognitionis, cognitio etiam abstractiva Dei, objecti infiniti, erit infinita, cum infinitas cognitiones abstractivas creatorum objectorum habeat, sibi in perfectione inferiores;

V. **A**D hujus solutionem argumenti, quod identidem recurrit, & in variis materiis negotium facessere solet, notandum, argumenta calculatoria esse maximè fallacia: licet enim in quibusdam teneant, præsertim in quantitate & numero; quantitas namque sicut per unum palmum sibi additum, determinatum accipit augmentum in longitudine, ita per infinitos palmos additos reddetur in longitudine infinita; cum enim per nullas quascunque partes finitas exæquari possit, aut exhaustiri, augmentum hoc mathematicum, quodque per partes hoc modo æquales crescit, necessariò est infinita: benè namque valet, uniusquisque palmus determinatum addit augmentum, ergo infiniti palmi augmentum facient infinitum. Idem est in numero, in acervo lapidum ex: gratiâ: sicut enim ex uno lapide ad-

dito, cumulus augetur ut unum; ita ex infinitis congestis, augmentum redditur infinitum: rectè enim, ut supra dixi, sequitur, ab uno lapide accipit augmentum determinatum, ergo ab infinitis crescet numerus in infinitum: nec enim in alio concipi potest hoc genus infinitatis.

VI. **S**ECUS se res habet in quantitate, non molis sed virtutis, essentia, inquam, cujus perfectio non conflatur ex partibus, sed est metaphysicè indivisibilis. Hæc ergo, licet infinita alia in perfectione superet, non tamen est infinita, sed superioris & perfectioris speciei. Sic homo non est perfectionis infinitæ, quamvis infinitas species tum rerum inanimatarum, tum animatarum, cum quadam etiam subordinatione, ita scilicet ut gradatim crescat earum perfectio, sibi habeat inferiores; nec enim eas in se continet, ut quantitas continet palmos illos infinitos, sed est unum quiddam, superioris ordinis respectu specierum omnium inferiorum, quæ, licet extensivè hominem superent, intensivè tamen, ob nobilita scilicet quædam prædicata in homine contenta, ab eo superantur. Alioqui, si augmentum præcisè ab infinitis ductum valeat, sequeretur, infinita etiam individua vilissimæ alicujus speciei, superare unum aliquod individuum speciei nobilissimæ, infinitas scilicet ranas aut muscas esse meliores, seu perfectiores homine, aut Angelo.

VII. **R**ES hæc, exemplo, quo ad ostendendum quàm fallacia sint hujusmodi argumenta calculatoria, in Philosophiâ usus sum, reddetur clarior. Eadem enim argumentandi ratione probaretur, Materiam primam nostram, quæ tamen censetur res valde imperfecta, habere perfectionem infinitam. Sic itaque pari formâ deduco argumentum. Materia prima, unius tantum formæ receptiva (qualem multi autumant de factò esse cœlestem) nostrâ, ut omnes fatentur, longè foret imperfectior, aliquam tamen haberet perfectionem. Materia ergo quæ duas solummodò formas recipere posset, haberet perfectionem aliquantò majorem: quæ tres, adhuc majorem; & sic deinceps: Ergo materia, quæ infinitarum formarum successivè est susceptiva, qualis est nostrâ, quæ per varias transmutationes plures & plures sine fine suscipere formas potest, erit perfectionis, simpliciter infinitæ. Idem est de peccato aliquo mortali, quod in malitia superat infinita venialia, & tamen secundum communiorum multò Theologorum sententiam, non est malitiæ simpliciter infinitæ, sed ad summum altioris cujusdam ordinis, ut ostendam in materia de peccatis.

VIII. **S**ICUT ergo in his dici solet, perfectionem majorem infinitis, non esse semper infinitam, sed sufficere quòd habeat prædicatum aliquod diversæ rationis, & speciei, quodque rem illam in altiore quodam gradu respectu aliorum constituat: Idem dici potest de visione. Verum est quidem, quoad aliquos effectus æquivalere infinitis aliis rebus, ut materia nostrâ infinitis illis materiis in susceptione formarum æquipollet. Sicut etiam potentia visiva, quæ plures & plures in infinitum colores videre posset, qualis videtur esse nostrâ, æquivaleret infinitis potentiis visivis, quarum singulæ unum tantum colorem, aut coloris genus posset percipere, non tamen esset infinita in essentiâ, cum varias habeat admixtas imperfectiones, & per virtutem producat simpliciter finitam.

IX. **U**RGEbis: quando objectum aliquod, etiam imperfectum, intuitivè cernitur, arenula ex: causâ, aut aquæ gutta, visio illa habet aliquam perfectionem, licet exiguam, juxta proportionem objecti;

VI. *Alia est infinitas essentia, cu indivisibilis, alia quantitati- va, & divisibilis.*

VII. *Argumentorum calculatoriarum infinitas declarat ex:emplo Philosophico.*

Exemplo Theologico idem ostenditur.

VIII. *Perfectio major aliis infinitis non est semper infinita.*

IX. *Urgetur ulterius visio argumti calculatorii.*

Quo sensu in Scripturis Deus interdum dicitur invisibilis.

Qua ratione Angeli Deum videre desiderant.

Desiderium duplex: propriu & improprium.

Visio clara Dei, objecti infiniti, non est necessariò infinita.

Ostenditur, argumenta calculatoria esse maximè fallacia.

objecti; Ergo visio quæ tenderet in objectum duplo perfectius, erit similiter duplo perfectior, juxta sui objecti proportionem; nulla enim est ratio cur secundum objectum non æquè exigat perfectionem sibi proportionatam in visione secundâ, ac primum exigat in primâ: & sic deinceps de tertîa ac reliquis visionibus ad perfectiora & perfectiora objecta in infinitum terminatis; Ergo visio quæ terminatur ad objectum simpliciter infinitum, nempe Deum, infinities superabit alias visiones; Ergo erit infinita. Idem est de numero objectorum; visio enim quæ unum tantum objectum repræsentat, habet certam perfectionem; quæ duo, duplo majorem, & sic deinceps: Ergo quæ repræsentat infinita, habebit perfectionem infinitam.

Idem est de numero objectorum.

X.

Respondetur ad argumentum proxime propositum.

Sed contrâ: nam, ut supra dixi, idem planè argumentum fit in cognitionibus abstractivis; quæ enim objectum imperfectum repræsentat, habet certam perfectionem; ergo quæ duplo perfectius objectivè repræsentat, erit duplo perfectior, & sic deinceps; ergo cognitio abstractivè repræsentans Deum, erit infinita. Respondetur itaque in nulla existit calculationibus secundam cognitionem sive intuitivam, sive abstractivam, esse duplo perfectiorem primâ formaliter, sed tantum virtualiter, quia nimirum per prædicatum heterogeneum à priore cognitione, objectum duplo perfectius repræsentat. Et idem est de eo quod in fine numeri præcedentis proponebatur: dico etenim cognitionem duo objecta repræsentantem, non esse formaliter duplo perfectiorem cognitione unum tantum repræsentante, sed solum virtualiter, seu æquivalenter. Unde & cognitio, quæ infinita objecta numero distincta repræsentaret, non esset formaliter, sed solum æquivalenter, seu virtualiter quodammodo infinita, quòd scilicet per prædicatum heterogeneum perfectius tantum præstaret, quantum infinitæ cognitiones, quarum singulæ unum solummodo objectum repræsentarent: quod solum est esse infinitum secundum quid, non simpliciter. Idem suo modo est de cognitione repræsentante objectum infinitum.

Duplex perfectio, formalis, & virtualis.

XI.

Proportio arithmetica, & geometrica.

Hoc reipsa existimo esse, quod in communi solutione dici solet de proportionibus arithmetica & geometrica; nempe, non ut æquali semper gradu creseat cognitio cum objecto, sed quòd cognitio objecti perfectionis sit per se loquendo perfectior cognitione objecti minus perfecti, & cognitio objecti perfectissimi, cæteris paribus, sit perfectissima. Hinc autem solum sequitur, visionem beatam esse perfectiorem visionibus aliorum objectorum, non verò esse infinitam, non magis quam homo est infinitus qui superat infinita bruta.

SECTIO TERTIA.

Alia nonnulla difficultates contra visionem claram Dei.

I. Objis Virtus productiva infiniti est infinita, Ergo & virtus infiniti cognoscitiva.

OBJICIES quartò: ex alio capite sequi visionem Dei esse infinitam: productio enim infiniti est infinita, Ergo & illius cognitio: sed visio hæc est cognitio objecti infiniti, Ergo erit infinita. Contrâ: ergo, ut supra dixi, etiam cognitio abstractiva Dei erit infinita. Universim ergo loquendo, negatur consequentia: si enim Deus crearet infinitum ignem, aut solem, posset ille infinitum extensivè calorem, hic lucem in se producere, & tamen cognitio illius caloribus aut lucis,

esset actionibus eorum productivis, quamvis infinitis, multò perfectior, utpote actio vitalis, spiritualis, & intellectualis, alia verò materialis & mortua.

Dices cum P. Arriaga hic, sect. 4. num. 22. si daretur substantia aliqua spiritualis, quæ tantum haberet virtutem alterius sibi similis productivam, & alia, quæ tantum posset substantiam spiritualement sibi similem cognoscere; prima quæ haberet vim illam productivam, esset hæc secundâ perfectior: Ergo idem est in virtute productivâ, & cognoscitivâ infiniti.

II. Comparatur substantia solum productiva cum solum cognoscitiva.

Respondetur, vel sermonem esse de virtute in actu primo, vel in actu secundo, seu de actione substantiæ illius productivæ. Si de hac secundâ sit sermo, dici fortasse posset, actionem materiæ spiritualis ex gratiâ, productivam, cum sit creatio, esse perfectiorem cognitione ejusdem materiæ. Quamvis neque hoc sit necessarium, cum enim actio creativa hæc supponatur naturaliter communicari creaturæ, non esset tantæ perfectionis, nec est cur præferatur cognitioni illi quæ est actio vitalis & intellectiva. Idem existimo de virtute in actu primo, seu substantiâ creatâ, materiæ illius merè productivæ; cum enim foret res mortua, mihi videtur multò imperfectior futura substantiâ spirituali vivente, quæ posset illam cognoscere, quamvis non posset producere.

III. Virtus cognoscitiva est per se loquendo perfectior productiva.

Objicies quintò: Inter objectum & potentiam reperiri debet proportio: at inter intellectum creatum, & Deum, non reperitur proportio, Finitum enim ad infinitum, ut dici solet, nulla est proportio: ergo nequit creatus intellectus elevari ad Deum clarè videndum. Sed contrâ, ergo Deus ne quidem abstractivè ab intellectu creato cognosci poterit, cum sit infinitus. Cum itaque non obstante infinitate, cognosci possit abstractivè, poterit etiam intuitivè; utrobique enim est idem indivisibile objectum, idque infinitum, & sola diversitas est ex parte modi cognoscendi.

IV. Quæ proportio reperiri debeat inter objectum & potentiam.

Objicies sextò: nulla potentia elevari potest ad tendendum extra suum objectum; hæc enim de causâ nequit oculus elevari ad videndum sonum, vel auditus ad videndum colorem, odorem &c. sed Deus est extra objectum intellectus humani, aut Angelici, ergo. Dices, esse quidem extra objectum naturale, non tamen extra objectum supernaturalæ. Contrâ, idem ergo dici poterit de oculo respectu soni, auditu respectu coloris, &c. esse scilicet sonum extra objectum naturale oculi, non supernaturalæ, & sic de cæteris: cum tamen omnes dicant, ideo non posse oculum nec supernaturaliter tendere in sonum, aut auditum in colorem, quia sunt extra objecta eorum naturalia. Si ergo Deus sit extra objectum naturale intellectus creati, non magis in eum tendere poterit, quam oculus in sonum.

V. Objis: nulla potentia superari potest extra objectum suum aliquatum.

Cur oculus tendere nequeat in sonum, nec auditum in colorem.

Respondetur itaque negando subsumptum: Deum scilicet esse extra objectum naturale intellectus creati, cum circa eum abstractivè tam homines quam Angeli versari possint, nihilque per visionem intuitivam cognoscitur à Beatis in Deo, quod abstractivè à viatoribus percipi aliquo modo nequeat, si iis proponatur, totaque diversitas, ut n. 4. dixi, est ex parte modi cognoscendi. In quo est aperta differentia inter oculum respectu soni, & intellectum respectu Dei: oculus enim nullum omnino actum elicere naturaliter potest circa sonum; unde conficitur, cum esse planè extra objectum oculi. Idem est de colore respectu auditus, & similibus.

VI. Deus non est extra objectum naturale intellectus creati.

Utrum